

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
обліку і бізнес-консалтингу
Протокол № 1 від 25.08.2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної
роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ АУДИТУ
робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	071 Облік і оподаткування
Освітній рівень	Третій (освітньо-науковий)
Освітня програма	Облік і оподаткування

Статус дисципліни	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Розробник:
к.е.н.,
доцент

Ольга КОЖУШКО

Завідувач кафедри
обліку і бізнес-
консалтингу

Андрій ПИЛИПЕНКО

Гарант програми

Андрій ПИЛИПЕНКО

Харків
2023

ВСТУП

Теоретико-методичне забезпечення якості аудиту – навчальна дисципліна, що вивчає теоретичний базис та методичне забезпечення контролю якості аудиту відповідно до міжнародних стандартів аудиту в контексті визначення аудиту як професійної діяльності, пов'язаної з інформаційним ризиком, метою якої є висловлення незалежної професійної думки стосовно достовірності фінансової інформації.

Наразі є дуже актуальною і необхідною цільова підготовка фахівців, спроможних розуміти та розвивати теоретико-методичне забезпечення контролю якості аудиту, відповідно до вимог Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (далі - МСА) в епоху Digital.

Оскільки в умовах цифрової трансформації економіки значними темпами збільшуються обсяги та ускладнюються структури фінансових даних компаній, використовуються нові форми та способи контролю, підвищуються вимоги до якості аудиторських перевірок, що нерозривно пов'язано з відповідальністю аудиторів.

Мета навчальної дисципліни: формування у майбутніх докторів філософії здатності до розуміння та розвитку теоретичних, методичних та організаційних засад забезпечення якості аудиторських послуг в умовах трансформації діяльності вітчизняних суб'єктів аудиторської діяльності у відповідності до міжнародних стандартів.

Основними завданнями дисципліни є:

надання здобувачам розуміння ролі та призначення забезпечення якості аудиту;

використання сучасних підходів до формування теоретико-методичного забезпечення якості аудиторської діяльності;

дослідження перспектив розвитку системи забезпечення якості аудиту та її основних елементів;

усвідомлення організаційного та методологічного базису контролю якості аудиту;

дослідження впливу сучасних концепцій обліку, аналізу та контролю на формування та розвиток теоретико-методичного забезпечення якості аудиторської діяльності.

Об'єктом навчальної дисципліни є система забезпечення якості аудиторської діяльності.

Предметом навчальної дисципліни є теоретичні, практичні та методичні аспекти дослідження процесу внутрішнього та зовнішнього контролю якості аудиторської діяльності.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
PH01	ІК, ЗК01, ЗК04, СК01, СК02, СК03, СК04, СК05, СК09
PH02	ІК, ЗК01, ЗК02, СК01, СК02, СК04, СК09
PH03	ІК, ЗК02, ЗК03, СК04, СК05, СК07, СК09
PH04	ІК, ЗК01, ЗК02, ЗК04, СК01, СК04, СК09
PH05	ІК, ЗК02, СК02, СК04, СК05, СК07, СК08, СК09
PH06	ІК, ЗК02, ЗК04, СК01, СК03, СК04, СК07, СК08, СК09
PH07	ІК, ЗК02, СК01, СК04, СК05, СК08, СК09
PH08	ІК, ЗК04, СК01, СК05, СК06, СК08, СК09
PH09	ІК, ЗК01, СК01, СК04, СК05, СК07, СК08, СК09
PH10	ІК, СК02, СК03, СК04, СК05, СК07, СК08, СК09
PH11	ІК, СК01, СК02, СК03, СК04, СК05, СК07, СК09
PH12	ІК, СК06, СК09
PH13	ІК, ЗК03, ЗК04, СК02, СК03, СК04, СК05, СК07, СК08

де PH01. Мати концептуальні та методологічні знання з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування і суміжних галузей, а також навички необхідні для проведення наукових і прикладних досліджень, здійснення інновацій на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку

PH02. Здійснювати пошук, аналізувати, критично осмислювати та систематизувати інформацію, отриману з різних науково-практичних джерел та основних національних, європейських, міжнародних нормативно-правових актів з питань регулювання обліку, аналізу, аудиту, та оподаткування.

PH03. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми обліку, аналізу, аудиту, оподаткування державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

PH04. Застосовувати загальні принципи та методи економічних і соціальних наук, а також сучасні методи досліджень для провадження досліджень у сфері обліку та оподаткування та у викладацькій діяльності.

PH05. Формулювати та перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень (опитувань, спостережень тощо) і

математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані з питань регулювання обліку, аналізу, аудиту та оподаткування.

РН06. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування і суміжних галузей використовуючи сучасні наукові інструменти та дотримуючись норм професійної і академічної етики, критично аналізувати результати досліджень у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН07. Застосовувати сучасні способи пошуку, оброблення й аналізу інформації, зокрема, статистичні і економіко-математичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних, інформаційні системи у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту і оподаткування.

РН08. Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та викладацькій діяльності.

РН09. Ідентифікувати наукові та практичні проблеми, здійснювати апробацію результатів наукових досліджень, висновків і практичних рекомендацій з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та сприяти їх впровадженню в науковій та практичній сферах.

РН10. Глибоко розуміти загальні принципи та методи обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері обліку і оподаткування та у викладацькій діяльності.

РН11. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні проблеми обліку та оподаткування з урахуванням соціальних, економічних та правових аспектів.

РН12. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері обліку та оподаткування, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

РН13. Вільно спілкуватися з питань, що стосуються обліку та оподаткування, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому.

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері обліку та оподаткування на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

СК01. Здатність планувати і виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в обліку, аналізі,

аудиті та оподаткуванні та дотичних до них міждисциплінарних напрямках.

СК02. Здатність виявляти, формулювати та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень

СК03. Здатність вирішувати комплексні завдання функціонування системи обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування для критичного оцінювання результатів досліджень з урахуванням соціальних, етичних, правових та економічних проблем.

СК04. Здатність проводити емпіричні дослідження для становлення тенденцій розвитку об'єктів дослідження у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

СК05. Здатність здійснювати апробацію результатів наукових досліджень, висновків і практичних рекомендацій з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та сприяти їх впровадженню у науковій та практичній сферах.

СК06. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність за фахом.

СК07. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти у сфері обліку, аналізу, аудиту, та оподаткування, проявляючи лідерські якості під час їх реалізації.

СК08. Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики обліку, аналізу, аудиту, та оподаткування, аналізувати, оцінювати та прогнозувати відповідні процеси.

СК09. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

ІК. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування із застосуванням методології наукової та педагогічної діяльності, зокрема здійснюючи наукове дослідження, що характеризується науковою новизною, теоретичним та/або практичним значенням.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Роль та призначення теоретико-методичного забезпечення якості аудиту

1.1. Зміст та значення дисципліни «Теоретико-методичне забезпечення якості аудиту»

1.2. Теоретичний базис, що забезпечує якість аудиторських перевірок

1.3. Міжнародні нормативні правові акти, стандарти, кодекси, що регламентують практичну реалізацію аудиторських процедур та процедур контролю якості

Тема 2. Система забезпечення якості аудиту та її основні елементи

2.1. Суб'єкти забезпечення якості аудиту та їх правовий статус

2.2. Забезпечення якості аудиторських послуг Міжнародною федерацією бухгалтерів

2.3. Процес застосування Концептуальної основи якості аудиту

2.4. Елементи системи контролю якості нарівні суб'єкта аудиторської діяльності (далі – САД)

Тема 3. Організація забезпечення якості аудиту

3.1. Організація зовнішнього контролю якості аудиторських послуг

3.2. Внутрішній контроль якості САД. Організація роботи аудиторського комітету.

3.3 Алгоритм побудови системи забезпечення якості для САД

Тема 4. Методичний базис контролю якості аудиторських послуг

4.1. Визначення ідентифікаторів якості аудиту

4.2. Методика перевірки наявності внутрішніх стандартів та їх відповідності міжнародним стандартам аудиту

4.3. Методика перевірки організації та ефективності функціонування системи внутрішнього контролю якості аудиту

4.4. Методика контролю якості окремої аудиторської послуги

Тема 5. Аудиторська реформа в Україні та її вплив на якість аудиторських послуг

5.1. Суть та значення аудиторської реформи

5.2. Аналіз кращих практик організації системи контролю якості аудиторських послуг

5.3. Впровадження практики ЄС з бухгалтерського обліку, фінансової звітності та аудиту в Україні

Перелік практичних (семінарських) занять за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) занять

Назва теми	Зміст
Тема 1. Роль та призначення теоретико-методичного забезпечення якості аудиту	1. Вивчити міжнародні нормативні правові акти, стандарти, кодекси, що регламентують практичну реалізацію аудиторських процедур та процедур контролю якості 2. Дослідити теоретичний базис, що забезпечує якість аудиторських перевірок
Тема 2. Система забезпечення якості	1 2. Вивчити суб'єктів забезпечення якості аудиту та їх правовий статус

аудиту та її основні елементи	2.2. Простежити забезпечення якості аудиторських послуг Міжнародною федерацією бухгалтерів 2.3. Дослідити процес застосування Концептуальної основи якості аудиту 2.4. Розкрити елементи системи забезпечення якості нарівні суб'єкта аудиторської діяльності (далі – САД)
Тема 3. Організація забезпечення якості аудиту	1. 3. Дослідити організацію зовнішнього контролю якості аудиторських послуг 3.2. Вивчити порядок внутрішнього контролю якості САД та організацію роботи аудиторського комітету. 3.3 Побудувати алгоритм побудови системи контролю якості для САД
Тема 4. Методичний базис контролю якості аудиторських послуг	4.1. Визначити ідентифікатори якості аудиту 4.2. Дослідити методика перевірки наявності внутрішніх стандартів та їх відповідності міжнародним стандартам аудиту 4.3. Дослідити методика перевірки організації та ефективності функціонування системи внутрішнього контролю якості аудиту 4.4. Дослідити методика контролю якості окремої аудиторської послуги
Тема 5. Аудиторська реформа в Україні та її вплив на якість аудиторських послуг	5.1. Встановити суть та значення аудиторської реформи 5.2. Провести аналіз кращих практик організації системи контролю якості аудиторських послуг 5.3. Дослідити впровадження практики ЄС з бухгалтерського обліку, фінансової звітності та аудиту в Україні

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл.

3

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми	Зміст
Тема 1. Роль та призначення теоретико-методичного забезпечення якості аудиту	Вивчити Наслідки недотримання аудиторськими фірмами принципів якості аудиту».
Тема 2. Система забезпечення якості аудиту та її основні елементи	Провести моніторинг системи контролю якості аудиторської діяльності фірми
Тема 3. Організація забезпечення якості аудиту	Провести оцінку аудиторського завдання
Тема 4. Методичний базис контролю якості аудиторських послуг	Розробити Внутрішньофірмовий стандарт "Політики та процедури системи внутрішнього контролю якості аудиторської діяльності" для

	аудиторської фірми .
Тема 5. Аудиторська реформа в Україні та її вплив на якість аудиторських послуг	Виконати творче завдання

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

дискусія, презентація та індивідуальна дослідна робота з питань: «Система контролю якості аудиту та її основні елементи» (Тема 1), «Моніторинг системи контролю якості аудиторської діяльності фірми» (Тема 2), «Аудиторська реформа в Україні та її вплив на якість аудиторських послуг» (Тема 5),

бесіди, моделювання професійних ситуацій та робота в малих групах з питань: «Оцінку аудиторського завдання» (Тема 3), «Методичний базис контролю якості аудиторських послуг» (Тема 4).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

– для дисциплін з формою семестрового контролю залік: максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума – 60 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту), диференційованого заліку або заліку. Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) – 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним – 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

– для дисциплін з формою семестрового контролю залік – сумуванням всіх балів, отриманих під час поточного контролю.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: виконання та захист практичних завдань (максимально 30 балів); індивідуальне науково-дослідне завдання (максимально – 40 балів); творче завдання (максимально – 20 балів); поточна контрольна робота (максимально – 10 балів).

Семестровий контроль: Залік

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Василюк М.М. Концептуальні основи якості аудиту: монографія. ІваноФранківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2019. 588 с.

2. Кожушко О. В., Лядова Ю. О. Методичний підхід до оцінки якості аудиторських доказів. Ефективна економіка. 2022. № 6. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=5> (фахове видання) (1,0 ум.др.арк./власний внесок 0,5 авторських аркушів) (дата звернення: 19.06.2023)

3. Кожушко О.В. Типологія завдань судово-економічної експертизи. Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків – м. Торунь, 3-4 березня 2020 року. С. 392-394. URL: http://www.repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/23188/1/_Кожушко.pdf

Додаткова

4. Аудит: підручник (в двох частинах) / за ред. Грушко В.І./ Брадул О.М., Шепелюк В.А, Ільїна С.Б., Юнацький М.О., Хорошенко А.П., Брадул Т.В., 4-те вид. доп. і перероб. – К. : Видавництво Ліра-К, 2019. – 324 с.

5. Дрозд І.К. Управління ефективністю аудиторських послуг. Концепція ефективності в аудиті: монографія / В.А. Абасов, Н.М. Заєць, та ін. / за редакцією І.К. Дрозд – К.: «ТОВ Видавництво «СОВА», 2019. 320 с.

Інформаційні ресурси

6. Сторінка курсу на платформі Moodle (персональна навчальна система навчальної дисципліни «Теоретико-методичне забезпечення контролю якості аудиту») URL: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=7608>

7. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL:

<https://www.kmu.gov.ua/ua>

8. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>

9. Офіційний сайт Аудиторської палати України URL: <https://www.apu.com.ua>

10. Офіційний сайт Спілки аудиторів України URL: <http://www.spilka-audit.org.ua>

11. Офіційний сайт Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю (ОСНАД)/The Audit Public Oversight Body of Ukraine URL: http://www.apob.org.ua/?page_id=206

12. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, видання 2016-2017 року. URL: <https://www.apu.net.ua/component/content/article/2-uncategorised/1151-miznarodni-standarti- kontrolu-yakosti-2016-2017>

13. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>

14. International Standard on Quality Control (ISQC) 1 – IFAC. URL: <https://www.ifac.org/system/files/downloads/a007-2010-iaasb-handbook-isqc-1.pdf>

15. Офіційний сайт INTERNATIONAL FEDERATION OF ACCOUNTANTS. URL: <https://www.ifac.org>